

Kávésok Lapja

XV. évfolyam

A Budapesti Kávésok Ipartestületének hivatalos lapja
Megjelenik kéthetenként

4. szám

Szerkesztőség :
Budapest VIII. József-körut 38. 1/5, Tel.: 1-303-75

Felelős szerkesztő :
DR. HAVAS NÁNDOR

Kiadóhivatal :
Budapest, VIII. Rökk Szilárd u. 31. Tel.: 1-314-00

Emlékeztető

MIRŐL NE FELEDKEZZÉK MEG ?

Február 20-ig tartoznak a vigalmi adóközösség tagjai február havi vigalmi adó átalányukat megfizetni.

Február 25-ig befizetendő a személyzet illetve nyelvből levont kereseti-, külön- és rokkantellátási adó.

Február 28-ig kell beadni az 1939. évre szóló kereseti-, jövedelem- és vagyonadóvallomásokat.

Március 5-ig megfizetendő az 1939. év I. negyedére (február) esedékes üzletbér második részletét.

Március 6-ig megfizetendő a vigalmi adóközösségben benn nem lévő, nem átalányozott kávéházak vigalmi adója.

Március 10-én (pénteken d. u. 1 órakor évi rendes közgyűlés az ipartestület tanácstermében.

Március 10-ig tartoznak az adóközösség tagjai március havi fényüzési és forgalmi adóátalányukat megfizetni.

Március 15-ig fizetik fényüzési adójukat azok, akik nem tagjai az adóközösségnek.

Meghívó.

A Budapesti Kávésok Ipartestülete 1938. március 10-én (pénteken) délután 1 órakor az Ipartestület tanácstermében (VIII., József-körut 38. I. em.) tartja meg

19 ik ÉVI RENDES KÖZGYŰLÉSÉT,

melyre az Ipartestület tagjait és a kávéipar barát

ait tisztelettel meghívja.

Amennyiben a közgyűlésen a tagok nem határozatképes számban jelennének meg, az f évi március 17-én (pénteken), délután 1 órakor az ipartestület tanácstermében ugyanezen napirenddel fog megtartatni

Budapest, 1939. február 15-én.

Dr. Havas Nándor s. k. *Mészáros Győző* s. k.
főjegyző. elnök

NAPIREND:

1. Elnöki megnyitó.
2. Az 1938. évről szóló jelentés.
3. Az 1938. évi zárszámadások előterjesztése és jóváhagyása.
4. Az 1939. évi költségvetés előterjesztése és jóváhagyása.
5. Az alapszabályok átdolgozása, illetőleg kiegészítése.
6. Az alapszabályok 16, 21. és 25. §-a értelmében megüresedett tisztségek betöltése, elnök, al-elnök, előjárósági tagok, póttagok, 3 számvizsgáló, ipartestületi szék tagjainak megválasztása, esetleg megüresedő egyéb tisztségek betöltése, bizottságok megalakítása.
7. Esetleges indítványok.

Kivonat az alapszabályokból:

14. §. A közgyűlés határozatképes, ha azon az ipartestületi szavazásra jogosult tagoknak legalább 10%-a jelen van.

A napirendre fel nem vett indítványok csak abban az esetben tárgyalhatók, ha azok legalább 10 tag aláírásával, három nappal a közgyűlés előtt, írásban az elnöknek beadattak

Kivonat az 1932. évi VIII. törvénycikkből:

11. §. Az ipartestületben minden tagnak van tanácskozási és szavazati joga, *szenvedő* választási

56 év óta a főváros vezető tejüzeme a

KÖZPONTI TEJCSARNOK

Budapest, VII., Rottenbiller-utca 31.

Telefon: *146—265.

ELSŐRENDŰ MINŐSÉGŰ TEJ- ÉS TEJTERMÉKEK

Telefon: *146—265.

360 fióküzlet, 1000-nél több árusítóhely

Kávéházak, szállodák, tejivók, kávémérések szállítója

joga ellenben csak olyan tagnak van, aki magyar állampolgár és aki az ipartestület működésének területén legalább három év óta üz képesítéshez kötött ipart.

Tanácskozási és szavazati jogát nem gyakorolhatja és az ipartestületben semmiféle tisztet be nem tölthet és semmiféle megbízást nem kaphat az olyan tag, illetőleg a tagnak olyan helyettese:

1. Aki gyámság, gondnokság, vagy csőd alatt áll;

2. aki büntett, vagy az állam ellen nyereségvágyból elkövetett vétség miatt bünvádi eljárás alatt áll, továbbá, aki fegyházbüntetésre, három hónapot meghaladó fogházbüntetésre, hivatalvesztésre, vagy a politikai jogok gyakorlásának felfüggesztésére szóló ítélet hatálya alatt áll;

3. aki a tanácskozási és szavazati jog gyakorlásának szünetelését, vagy a kapott megbízás visszavonását kimondó fegyelmi ítélet hatálya alatt áll;

4. aki két év tagsági díjjal hátralékban van.

Az ipartestületi tagsági jogokat az iparosok személyesen, jogi személyek, a részvénytársaságokat és szövetkezeteket is ideértve, meghatalmazott képviselőjük útján, közkereseti társaságok az üzlet vezetésére jogostott tagjuk útján gyakorolhatják. Az iparnak kiskoru javára gyakorlása esetén az ipartestületi tagsági jogokat az gyakorolja, aki az ipart kiskoru javára üzi

Sok az irás

A legközelebbi napokban megtartandó évi közgyűlésünk alkalmából megjelenő évi jelentésünkben részletesen foglalkozunk iparunk elmúlt évének történetével; a jövő alakulásait ép a mostani idők eseményei miatt legfeljebb csak sejthetjük, de határo-

zott képet nem alkothatunk.

Igy egy olyan kérdéssel kívánunk foglalkozni, amely évek óta aktuális és amely egyéb terhekhez hasonlóan erősen nyomja iparunk amugy is tulterhelt hajóját. Ez az állandóan szaporodó és növekedő irásbeliség ügye, mely hovatovább még a legkisebb üzemeket is arra készíti, hogy egész irodai és adminisztrációs, természetesen költséges apparátust állítson fel.

Az, hogy a hatóságokhoz intézett kérelmeket irásban kell előterjeszteni, csak természetes es nem kifogásolható. Végre is ezt a legegyszerűbb adminisztrációban sem lehet elkerülni.

Ezeket a kérvényeket és előterjesztéseket felel minden egyes hatósági rendelkezés irásbeli teendők egész seregét írja elő, de ha nem is kötelező arra, bizonyos feljegyzések vezetésére szükségünk van. Ha a hiteles könyvek vezetésének kötelezettsége nem is vonatkozik minden iparüzőre mindenkinek saját érdeke, hogy megfelelő feljegyzéseket vezessen.

Adózás alkalmával az adóköteles forgalom mégis csak a legmegbízhatóbban a pontosan vezetett feljegyzésekből tűnik ki. Tehát könyveket vezetni — ha nem is kötelező — akkor is szükséges és célszerű a hozzátartozó segédönyvekkel együtt.

Vannak azonban olyan törvényes kötelezettségek, amelyek bizonyos nyilvántartások vezetését írják elő. Ilyen elsősorban a betegsegélyző ügyekkel kapcsolatos nyilvántartás, melynek változásait rendszeresen keresztül kell vezetni és be kell jelenteni.

Hasonló természetű a személyzeti kereseti adó fizetésére kötelezett személyzet nyilvántartásának vezetése. A törvény rendelkezései szerint e nyilvántartás alapján időközönként (hónapról-hónapra, vagy évnegyedéknként) pontos bevallással kell megállapítani a fizetendő adóösszegeket. Eddig az volt a helyzet, hogy a székesfőváros polgármestere általányozás formájában engedélyezte ez adónem lerovását, ez általány meghosszabbítása most van tárgyalás alatt. A kötelezettség azonban mindenképpen fennáll.

Idáig még csak benne valahogy, — azonban a legutóbbi időben hozott szociális törvények az irásbeli teendők egész seregét háritották reánk. A százalékos rendszer bevezetése csupán a személyzeti kiszolgálási díjak nyilvántartásának és felosztásának kötelezettségét háritotta a munkaadókra, a minimális munkabérek rendszere arra kötelez, hogy minden alkalmazottnak részletes és tételes elszámolást adjunk. Ez természetesen nyilvántartásokat és irásokat jelent.

A fizetéses szabadságokkal kapcsolatosan vezetnünk kell a munkások nyilvántartását, ki- és belépések idejét, valamint az igénybevett fizetéses szabadságot, a kiszolgáltattott illetményeket, külön kimutatva és bejelentve a tanoncokat megillető szabadságot.

A munkaidőrendelet munkaidőrend készítését és a munkavállalók nyilvántartását, munkaidőmeghosszabbítás esetén különféle záros határidő alatt történendő bejelentéseket ír elő — súlyos retorziók terhe mellett.

**SZENT
ISTVÁN
CSALÁDI SÖR**

1 1/2 literes
zárt palackokban

a
Kőbányai Polgári Serfözde
gyárlmánya

A legutóbb életbelépett családi járulekról szóló törvény végrehajtása ismét újabb nyilvántartásokat, bejelentéseket, anyakönyvi adatok feljegyzését stb., stb. írja elő, ami magábanvéve is olyan munkát jelent, amihez — ha eddig nem volt, külön munkaerőre — vagy a meglevők szaporítására van szükség.

A gyakorlatban ez azt jelenti, hogy a szociális rendelkezések terheit, az azok nyilvántartásával járó irodai és személyzeti kiadások is fokozzák.

Kétségtelen, hogy a modern idők üzletvitelében az irásheliséget kiküszöbölni és mellőzni nem tudjuk, sőt ismételten hangsúlyozzuk, hogy arra szükség is van, azonban az irodai teendők túlméretezése főként akkor, ha azokra törvényes szankciók terhet jelent.

Az lenne a kívánatos, ha különféle hatóságaink, amelyek ezeket a kötelezettségeket külön-külön előírják, egyszer valahogy összetalálkoznának és egységesen szabályoznák azokat a kérdéseket.

Jelentés

A Budapesti Kávésok Tanonciskolája 1938—39. tanév I. félévi működéséről.

A jelen iskolai évvel intézetünk fennállásának 27-ik esztendejét kezdtük meg.

Bár az iskola munkája a nyár folyamán szünetel, mégis sikerült az augusztus 20-i Szent István napi körmeneten tanulóifjúságunk nagy részét a kávéscéhi felvonulásra összegyűjteni. Miként a Szent István év megnyitó felvonulásában, ebben az esetben is tanulóink a céhi jelvényeket hordozták; fegyelmezett viselkedésükkel elismerést arattak.

Az év elejei beiratkozásokat szeptember 1., 2. és 3. napjain tartottuk. Szeptember 4-én évmegnyitó Istentiszteleten volt az ifjúság.

Az első tanítási napon osztályászoló előtti tisztelgés, buzdítóbeszéd, osztályrendezés és a fegyelmi szabályok felolvasása töltötte be a szorgalmi időt.

E naptól kezdve megszokás nélkül folyt a munka iskolánkban.

A tanulók kis létszáma miatt az idén is I—II. és III.—IV. összevont osztályokkal dolgoztunk.

Az osztályfőnökök már az első tanítási naptól kezdve a legszigorubb pontossággal kezelték a későnjárók és mulasztók ügyét. Mindenben a Szervezeti Szabályzat rendelkezései szerint jártunk el. Sajnos azonban, még az idén is több esetben, „üzleti elfoglaltsággal” kívánták egyes munkaadók iga-

Légvédelmi redőnyök Légfűtések kályhák

PASCHKA ÉS TÁRSA

BUDAPEST, V., MÁRIA VALÉRIA-UTCA 10.

Telefonszám: 182-041

Alapítva 1886

zolni tanoncuk igazolatlan mulasztását. Természetesen — eredménytelenül.

A későnjárás és a kellően nem igazolt mulasztás még mindig sok.

Iskolai munkánkban minden tárgy keretében gyakorlatiasságra és szakszerűsége törekedtünk. Szem előtt tartottuk, hogy tanítványainkat a való életre készítjük elő.

Fő célunk az volt, hogy tanonciskolánk hü gondozója, fáradhatatlan szolgálója legyen a magyar nemzeti eszménynek, az erős nemzeti öntudattal bíró valláserkölcsi alapon álló, hasznos állampolgár nevelésének.

Az idén a protestáns tanulókat a létszám kicsiny volta miatt összevontan a református hitoktató tanította a ref., illetve az evangélikus hittanra.

A tanév első felében, eddig 1 alakuló, 1 módszeres, 1 ellenőrző, 1 osztályozó és 1 felügyelőbizottsági értekezletet tartottunk.

A folyó tanévben teendőink a légtalmai oktatás nagyjelentőségű munkájával bővült. A tennivalókat a Hivatalos Közlöny 1937. február 15. számában közzétett miniszteri rendelet határozza meg.

A koncentráció elvén elindulva, a legkülönbözőbb tárgy keretében minden alkalmat megragadtunk, hogy a légtalmai fontosságára, jelentőségére felhívjuk a tanulók figyelmét. Felhasználtunk minden vonatkozást, mely az ezirányú ismeretek ébrentartására és elmélyítésére alkalmas.

Ha üzletét, vállalatát eladni óhajtja, vagy üzletet venni szándékozik, bizalommal forduljon

SZEDERKÉNYI JÁNOS kizárólag szállodák, kávéházak, vendéglők és testvérüzemek adásvételi irodájához:
Budapest, XI., Horthy Miklós-ut 72. szám, félemelet 3. Telefon: 456-023, diszkrét szakértelmű levelezés.

Pörkölt kávé keverékeink

közismerten elsőrendű minőségeit

keletindiából

b hozott új különleges kávéfajokkal módosítottuk amiáltal azok finomsága még az eddiginél is jobban fokozódott.

Kérjen próbafőzéshez mintát

Kávésok Áruforgalmi RT.-nál Budapest, VIII., József-körút 38.

Telefon: 139-277. Saját pörkölő üzem

Iskolánk szakoktatását volna hivatott elmélyíteni az a „Kávés Szakkönyv“, amely ugyan már elkészült, de miniszterileg jóváhagyva még nincs. Az engedélyezéstől függetlenül kívánatos a minél gyorsabb sokszorosítása, hogy a beiratkozó növendékeknek, rendes tanulónak és felmentetteknek egyaránt segédkönyvként kezébe adhassuk. A tanultaknak belőle való ismétlése, a könyv állandó használata a szaktudást nagyban elmélyítene.

Ismeretes, hogy *Pintér Jenő* dr. budapesti tankerületi főigazgató ur, mint a Magyar Tudományos Akadémia Nyelvművelő Bizottságának elnöke, országos nyelvtisztító mozgalmat indított meg. E mozgalom egyik főcéljával tűzte ki az egyes iparokban használatos idegen szavak és kifejezések kiküszöbölését. A nagyjelentőségű kezdeményezést őszinte lelkesedéssel fogadta tanonciskolánk tanteszülete is.

Összeállította az iparunkban leggyakrabban használt kifejezések megfelelő magyar gyűjteményét.

Hogy azonban ez a nemescélú mozgalom eredményes legyen, elsősorban az iparüzők hasonló lelkes meglátására, segítségére van szükség. Figyelmeztetéssel, szoktatással, törődéssel jóvátehetjük elődeink hibáit, megtisztíthatjuk legdrágább kincsünket, édes magyar nyelvünket a reátapadt idegen szavaktól.

Bizonyos, hogy a kávéházak vendégserege is felfigyel és szeretettel fogja elfogadni a zamatos magyar kifejezéseket.

A magyarság, a magyar nyelv, a magyar érzés, a magyar öncélúság erősítésére talán soha sem volt annyira szükség, mint éppen napjainkban...

A tantestületben történt változás, amennyiben Bock Lajos szakelőadó betegsége miatt lemondott, helyébe az ipartestület elnöksége Horváth Lajos kávéházi főpincért hívta meg.

Másik változás az, hogy Havas Nándor dr. szakelőadó, ipartestületi főjegyző, megsokasodott hivatali teendői miatt óráját dr. Pelcz Béla szakírónak adta át.

Iskolánk félévi munkásságának eredménye:

Schillinger Anna Gőzmosógár RT.
Budapest VI. ker.
Telefon 121-385. Vörösmarty-utca 47b.
Az ország legrégebb, modernül berendezett gőzmosója

Beiratkozott 77 tanuló.

Kimaradt 3 tanuló.

Felszabadult 11 tanuló.

Felmentetett:

a) részben 3 tanuló.

b) egészen 20 tanuló.

Tényleg jár 40 tanuló.

Bukott:

a) 1 tantárgyból 4 tanuló.

b) 2 tantárgyból 2 tanuló.

c) több tantárgyból 3 tanuló.

Összesen 9 tanuló.

a tényleg járók 22 százaléka, nem osztályozható 1 tanuló.

A félévi szigorú osztályozás nevelési célokat szolgál. Az évvégi eredmény annál jobb szokott lenni, mennél erősebb kézzel fogjuk elejteni az ifjúságot.

Hogy iskolánk fontos szaknevelői, oktatói munkáját végezheti azt elsősorban a fenntartó ipartestület nagybecsű Elnökségének köszönhetjük.

Megértő és áldozatos udgyzeretükért ezuton is hálás köszönetet mondok.

Budapest, 1939. évi január hó 31-én.

Teljes tisztelettel
Marton József s. k.
igazgató

A fizetéses szabadság

Az 1938. évben hozta be a kormányzat ezt a szociális rendelkezést és annak alapján mindazok az alkalmazottak, akik bármilyen munkakört töltenek be (tehát akár tartoznak a munkaidőkorlátozás alá, akár nem) és az 1938. év folyamán bármikor egy teljes szolgálati évet betöltöttek, már járt *első ízben* a fizetéses szabadság.

A rendeletnek egy sokak által félreértett pontja az, amelyik a fizetéses szabadság növekedése szempontjából 1937. január 1-ét tette meg alapul. Ez azt jelenti, hogy bármilyen régóta van is alkalmazásban bármelyik alkalmazott egy egy vállalatnál, az úgy veendő, mintha csak 1937. január 1-én lépett volna szolgálatba. Ezek a régi alkalmazottak tehát a most elkövetkezett újévvel: 1939. január 1-én két szolgálati évet töltöttek be a szabadság szempontjából.

Ez az egyéves tartamnövekedés a gyakorlatban nem jelent semmit. Ugyanis az 1937. január 1-én vagy azt megelőzőleg bármilyen régtől szolgáló fizikai munkásoknak öt évig, vagyis 1941. december 31-ig nem növekedik a jelenleg 6 napban minimalizált fizetéses szabadsága. Tisztviselőnek három évig, azaz 1939. december 31-ig nem szaporodik.

A régi alkalmazottak szabadsága tehát az idén mindenben azonos a tavalyival.

Az újabb alkalmazottak közül fizetéses szabadságot csak annak az alkalmazottnak kell adni, aki egy teljes évet ugyanannál a munkaadónál letöltött. *Katonai szolgálat a munkaviszonyt nem szakítja meg.* A rendkívüli fegyvergyakorlatra behívottak tehát ugy veendő, mintha folytonosan az üzemben dolgoztak volna.

Az ipari és kereskedelmi alkalmazottak tömeges elbocsátásának hatósági ellenőrzése

A 960—1939. M. E. számú kormányrendelet az iparban és kereskedelemben, valamint a bányászatban és kohászatban alkalmazottak tömeges elbocsátásának bejelentéséről.

A rendelet szerint az a munkaadó, aki vállalatban, üzemben legalább 50 alkalmazottat foglalkoztat, beleszámítva a tisztviselőket, művezetőket, segédeket, munkásokat és minden egyéb alkalmazottat, köteles az illetékes miniszternek jelentést tenni, ha alkalmazottainak száma elbocsátás folytán oly mértékben csökken, hogy a csökkenés az előző hónapban, vagy az előző év megfelelő hónapjában volt átlagos létszámának a következő százalékát éri el:

Ha az alkalmazottak száma a 100-at nem haladja meg, 20 százalék;

ha az alkalmazottak száma 100-nál több, de a 200-at nem haladja meg, 15 százalék;

ha az alkalmazottak száma 200-nál több, de a 300-at nem haladja meg, 10 százalék.

ha az alkalmazottak száma 300-nál több, 8 százalék.

A létszám szempontjából egyaránt tekintetbe kell venni a tisztviselőket, a művezetőket, segédeket, munkásokat és minden egyéb alkalmazottat, a tanoncok kivételével.

*Worcestershire-sauce,
Tomatoketchup halkonzervek,
gyümölcsíz, jam, ugorka,
paprika, mustár*

TIVOLI KONZERVGYÁR KFT.

Telefon: 296—702.

A jelentést azt az időt 15 nappal megelőzően kell megtenni, amikor a létszám az említett mértékben csökken és elő kell adni az okokat, amelyek a létszám csökkentését szükségessé teszik.

Az illetékes miniszter a létszám csökkentésének indokait megvizsgálhatja és ellenőrizheti.

Kihágást követ el a munkaadó és két hónapig terjedhető elzárással büntethető, aki: bejelentési kötelezettségnek nem tesz eleget, aki valótlan adatot terjeszt elő, vagy a vizsgálatot bármi módon akadályozza.

A munkaadót akkor is büntetni kell, ha üzemet más személy vezeti ugyan, de az ellenőrzésben gondatlan mulasztás terheli.

A rendelet január 25-én életbelépett.

Járulékkivetési időszakok az OTI-nál az 1939. évben

A társadalombiztosítási törvények rendelkezései értelmében a járulékokat teljes naptári hetekre kell fizetni az ugynevezett csonkahét kivételével. Ennélfogva az OTI alapszabálya úgy rendelkezik, hogy az ipari (magánalkalmazotti) munkavállalók után a betegségi és öregségi biztosítási járulékokat utólag havonként naptári hetekre (négy vagy öt hétre) kell kiróni. A járulékfizetési időszak tehát

Ne keseregjen a rossz viszonyok miatt!

Hanem számoljon velük és tartson oly olcsó és keresett márkás árut, mint a valódi Franck kávépótlék, a finom kávéizesítő! — Biztosan növeli üzlete forgalmát, mert a rossz viszonyok ellenére is állandó keresletnek örvend.

Pörkölt kávé keverékeink

közismerten elsőrendű minőségeit

keletindiából

b hozott új különleges kávéfajokkal módosítottuk amiáltal azok finomsága még az eddiginél is jobban fokozódott.

Kérjen próbafőzéshez mintát

Kávésok Áruforgalmi Rt.-nál Budapest, VIII., József-körút 38.

Telefon: 139-277. Saját pörkölő üzem

Iskolánk szakoktatását volna hivatott elmélyíteni az a „Kávés Szakkönyv“, amely ugyan már elkészült, de miniszterileg jóváhagyva még nincs. Az engedélyezéstől függetlenül kívánatos a minél gyorsabb sokszorosítása, hogy a beiratkozó növendékeknek, rendes tanulónak és felmentetteknek egyaránt segédkönyvként kezébe adhassuk. A tanultaknak belőle való ismétlése, a könyv állandó használata a szaktudást nagyban elmélyítené.

Ismeretes, hogy *Pintér Jenő* dr. budapesti tankerületi főigazgató ur, mint a Magyar Tudományos Akadémia Nyelvművelő Bizottságának elnöke, országos nyelvtisztító mozgalmat indított meg. E mozgalom egyik főcéljává tűzte ki az egyes iparokban használatos idegen szavak és kifejezések kiküszöbölését. A nagyjelentőségű kezdeményezést őszinte lelkesedéssel fogadta tanonciskolánk tanszületete is.

Összeállította az iparunkban leggyakrabban használt kifejezések megfelelő magyar gyűjteményét.

Hogy azonban ez a nemescélú mozgalom eredményes legyen, elsősorban az iparüzök hasonló lelkes meglátására, segítségére van szükség. Figyelmeztetéssel, szoktatással, törődéssel jövőhatjuk elődeink hibáit, megtisztíthatjuk legdrágább kincsünket, édes magyar nyelvünket a reátapadt idegen szavaktól.

Bizonyos, hogy a kávéházak vendégserege is felfigyel és szeretettel fogja elfogadni a zamatos magyar kifejezéseket.

A magyarság, a magyar nyelv, a magyar érzés, a magyar öncélúság erősítésére talán soha sem volt annyira szükség, mint éppen napjainkban...

A tanszületetben történt változás, amennyiben Bock Lajos szakelőadó betegsége miatt lemondott, helyébe az ipartestület elnöksége Horváth Lajos kávéházi főpincért hívta meg.

Másik változás az, hogy Havas Nándor dr. szakelőadó, ipartestületi főjegyző megszokasodott hivatali teendői miatt óráját dr. Pelcz Béla szakirónak adta át.

Iskolánk félévi munkásságának eredménye:

Schillinger Anna Gőzmosógár Rt.
Budapest VI. ker.
Telefon 121-385. Vörösmarty-utca 47b.
Az ország legrégebb, modernül berendezett gőzmosója

Beiratkozott 77 tanuló.

Kimaradt 3 tanuló.

Felszabadult 11 tanuló.

Felmentetett:

a) részben 3 tanuló.

b) egészen 20 tanuló.

Tényleg jár 40 tanuló.

Bukott:

a) 1 tantárgyból 4 tanuló.

b) 2 tantárgyból 2 tanuló.

c) több tantárgyból 3 tanuló.

Összesen 9 tanuló.

a tényleg járók 22 százaléka, nem osztályozható 1 tanuló.

A félévi szigorú osztályozás nevelési célokat szolgál. Az évvégi eredmény annál jobb szokott lenni, mennél erősebb kézzel fogjuk elejteni az ifjúságot.

Hogy iskolánk fontos szaknevelői, oktatói munkáját végezheti azt elsősorban a fenntartó ipartestület nagybecsű Elnökségének köszönhetjük.

Megértő és áldozatos udgyzeretükért ezuton is hálás köszönetet mondok.

Budapest, 1939. évi január hó 31-én.

Teljes tisztelettel
Marton József s. k.
igazgató

A fizetéses szabadság

Az 1938. évben hozta be a kormányzat ezt a szociális rendelkezést és annak alapján mindazok az alkalmazottak, akik bármilyen munkakört töltenek be (tehát akár tartoznak a munkaidőkorlátozás alá, akár nem) és az 1938. év folyamán bármikor egy teljes szolgálati évet betöltöttek, már járt *első ízben* a fizetéses szabadság.

A rendeletnek egy sokak által félreértett pontja az, amelyik a fizetéses szabadság növekedése szempontjából 1937. január 1-ét tette meg alapul. Ez azt jelenti, hogy bármilyen régóta van is alkalmazásban bármelyik alkalmazott egy egy vállalatnál, az úgy veendő, mintha csak 1937 január 1-én lépett volna szolgálatba. Ezek a régi alkalmazottak tehát a most elkövetkezett újévvél: 1939. január 1-én két szolgálat évet töltöttek be a szabadság szempontjából.

Ez az egyéves tartamnövekedés a gyakorlatban nem jelent semmit. Ugyanis az 1937. január 1-én vagy azt megelőzőleg bármilyen régtől szolgáló fizikai munkásoknak öt évig, vagyis 1941. december 31-ig nem növekedik a jelenleg 6 napban minimalizált fizetéses szabadsága. Tisztviselőnek három évig, azaz 1939. december 31-ig nem szaporodik.

A régi alkalmazottak szabadsága tehát az idén mindenben azonos a tavalyival.

Az újabb alkalmazottak közül fizetéses szabadságot csak annak az alkalmazottnak kell adni, aki egy teljes évet ugyanannál a munkaadónál letöltött. *Katonai szolgálat a munkaviszonyt nem szakítja meg.* A rendkívüli fegyvergyakorlatra behívottak tehát úgy veendőek, mintha folytonosan az üzemben dolgoztak volna.

Az ipari és kereskedelmi alkalmazottak tömeges elbocsátásának hatósági ellenőrzése

A 960—1939. M. E. számú kormányrendelet az iparban és kereskedelemben, valamint a bányászatban és kohászatban alkalmazottak tömeges elbocsátásának bejelentéséről.

A rendelet szerint az a munkaadó, aki vállalatában, üzemében legalább 50 alkalmazottat foglalkoztat, beleszámítva a tisztviselőket, művezetőket, segédeket, munkásokat és minden egyéb alkalmazottat, köteles az illetékes miniszternek jelentést tenni, ha alkalmazottainak száma elbocsátás folytán oly mértékben csökken, hogy a csökkenés az előző hónapban, vagy az előző év megfelelő hónapjában volt átlagos létszámának a következő százalékát éri el:

Ha az alkalmazottak száma a 100-at nem haladja meg, 20 százalék;

ha az alkalmazottak száma 100-nál több, de a 200-at nem haladja meg, 15 százalék;

ha az alkalmazottak száma 200-nál több, de a 300-at nem haladja meg, 10 százalék.

ha az alkalmazottak száma 300-nál több, 8 százalék.

A létszám szempontjából egyaránt tekintetbe kell venni a tisztviselőket, a művezetőket, segédeket, munkásokat és minden egyéb alkalmazottat, a tanoncok kivételével.

*Worcestershire-sauce,
Tomatoketchup halkonzervek,
gyümölcsíz, jam, ugočka,
paprika, mustár*

TIVOLI KONZERVGYÁR KFT.

Telefon: 296—702.

A jelentést azt az időt 15 nappal megelőzően kell megtenni, amikor a létszám az említett mértékben csökken és elő kell adni az okokat, amelyek a létszám csökkentését szükségessé teszik.

Az illetékes miniszter a létszám csökkentésének indokait megvizsgálhatja és ellenőrizheti.

Kihágást követ el a munkaadó és két hónapig terjedhető elzárással büntethető, aki: bejelentési kötelezettségnek nem tesz eleget, aki valótlan adatot terjeszt elő, vagy a vizsgálatot bármi módon akadályozza.

A munkaadót akkor is büntetni kell, ha üzemét más személy vezeti ugyan, de az ellenőrzésben gondatlan mulasztás terheli.

A rendelet január 25-én életbelépett.

Járulékkivetési időszakok az OTI-nál az 1939. évben

A társadalombiztosítási törvények rendelkezései értelmében a járulékokat teljes naptári hetekre kell fizetni az ugynevezett csonkahét kivételével. Ennélfogva az OTI alapszabálya úgy rendelkezik, hogy az ipari (magánalkalmazotti) munkavállalók után a betegségi és öregségi biztosítási járulékokat utólag havonként naptári hetekre (négy vagy öt hétre) kell kiróni. A járulékfizetési időszak tehát

Ne keseregjen a rossz viszonyok miatt!

Hanem számoljon velük és tartson oly olcsó és keresett márkás árut, mint a valódi Franck kávépótlék, a finom kávéizesítő! — Biztosan növeli üzlete forgalmát, mert a rossz viszonyok ellenére is állandó keresletnek örvend.

Gschwindt-féle

Aqua vitae és egyéb likörkülönlegességek, főzelék és gyümölcskonzervek

nem esik egybe a naptári hónappal, mert nem a hónap első napjával kezdődik, hanem mindenkor az előző hónap utolsó vasárnapját követő hétfőn. Nem vonatkozik ez a rendelkezés az utólagos (havi, heti, alkalmi heti) bejelentési jegyzékkel jelentő munkaadóra, ha a bérfizetési hét nem esik egybe a naptári héttel.

Az említett rendelkezésekre figyelemmel az ipari (magánalkalmazotti) munkavállalók után — az utólagos bejelentési jegyzékkel bejelentett munkavállalók kivételével — a betegségi és öregségi biztosítási járulékok kirovása 1939. évben az alábbi járulékfizetési időszakok szerint történik:

- az I. havi 1938. XII. 26-ától 1939. I. 29-éig terjed,
- a II. havi 1939. I. 30-ától 1939. II. 26-áig
- a III. havi 1939. II. 27-étől 1939. III. 26-áig
- a IV. havi 1939. III. 27-étől 1939. IV. 30-áig
- az V. havi 1939. V. 1-étől 1939. V. 28-áig
- a VI. havi 1939. V. 29-étől 1939. VI. 25-éig
- a VII. havi 1939. VI. 26-ától 1939. VII. 30-áig
- a VIII. havi 1939. VII. 31-étől 1939. VIII. 27-éig
- a IX. havi 1939. VIII. 28-ától 1939. IX. 24-éig
- a X. havi 1939. IX. 25-étől 1939. X. 29-éig
- a XI. havi 1939. X. 30-ától 1939. XI. 26-áig
- a XII. havi 1939. XI. 27-étől 1939. XII. 31-éig

A háztartási alkalmazottaknál minden járulékkirovási időszak a naptári negyedév első napjától kezdődik és annak utolsó napjával végződik. A kirovás naptári negyedévenként utólag történik az időközi be- és kilépések figyelembevételével.

Hivatalos rész

A m. kir. rendőrség budapesti főkapitánysága.
1447/fk. eln 1939.

Tárgy: A Budapesti Kávésok Ipartestületének kérelme a zenélési záróra meghosszabbítási engedély 60 napon túli érvényesítése tárgyában.

A Budapesti Kávésok Ipartestülete tekintetes Elnökségének,

Budapest.

A m. kir. belügyminiszter ur folyó évi január hó 16.-án kelt 44.156—1939. V. a. B. M. számú

rendeletével arról értesített, hogy az Ipartestület fenti kérelmének helyt adott és felhatalmazott, hogy a havi 8 zenezáróra meghosszabbítási engedélyt jövőben 6 hónapos érvénnyel adhassam ki.

Egyben elrendelte, hogy az esetleges visszaélések elkrülés végett, utasítsam engedélyeseket, hogy a részükre kitöltött záróra meghosszabbítási engedélyt, annak felhasználása előtt minden egyes alkalommal, legkésőbb 1/4 órával az illetékes őrszoba parancsnokával láttamoztassák.

Meg kell jegyezni, hogy a nem láttamozott zene zárórameghosszabbítási engedélyeket az engedélyesek záróra meghosszabbításra nem használhatják fel. E tilalom ellen vétőkkel pedig a a megtorló eljárást kell folyamatba tenni.

A m. kir. belügyminiszter ur rendeletét a t. Elnökséggel tudomásulvétel és az érdekeltek sürgős kiértékelése végett azzal közlöm, hogy egyidejűleg intézkedtem, hogy az őrszoba parancsnokok a náluk jelentkező engedélyesek engedélyeit a szükséges látamozással lássák el.

Budapest, 1939. január 26.

A főkapitány rendeletéből:
Dr. Cséry Bálint s. k.
r. főtanácsos
az engedélyügyi osztály
vezetője.

H I R E K

Évi rendes közgyűlés

A fennálló rendelkezéseknek megfelelően az évi rendes közgyűlés f. é. március 10-én pénteken délután 1 órakor a testület tanácsstermében fog megtartatni. Az évi közgyűlés napirendjén a testület vezetőségének (elnök, alelnök) előljárásági tagoknak, számvizsgálóknak és a testületi szék tagjainak megválasztása szerepel. Egyben alkalom arra, hogy kartársaink tudomásul vegyék a testület egy évi munkáját és foglalkozzon mindazokkal a kérdésekkel és kívánságokkal, amelyek megvalósítása ipari érdek. Evégből kívánatos, hogy azon kartársaink minél többen vegyenek részt.

Gyászbeszét

Kertész Ferenc Lajos kartársunk, a Váci Püspöki Bérpince r. t. v. igazgatója és jelenben a Rudas fürdő éttermi és kávéházi üzemének bérlője, f. é. január 26-án hosszos szenvedés után elhunyt. A megboldogult előbb évek folyamán volt iparunkkal üzleti összeköttetésben, majd maga is iparunhoz szegődött — Elhunytát feleségén és leányán kívül sok barátja és tisztelője gyászolja. Január 29-én temették nagy gyászoló közönség jelenlétében.

Kristály ásványos forrásvíz csak Szent Lukács védjeggyel eredeti

Billiárdasztalok,

kártyaasztalok javítását, behuzását, szak-
szerűen, gyorsan elkészítjük. **Használt** és új székek, asz-
talok, alpakka evőszer, üveg- és emblémás porcellánáru leg-
olcsóbban

FRIED, Király ucca 44. sz.
Telefon 129-134 **KÖLCSÖNZÉS!**

Haldózás

Szlavék Károly kartársunkat, előjáróságunk tagját súlyos csapás érte. Anyósa, Jakobovits Mária urnő január hó 27-én, életének 74-ik évében elhunyt — Kartársunk gyászában részvétellel osztozunk.

Február 1-én életbelép az új fogyasztási adó szabályrendelet

A belügyminiszter jóváhagyta a főváros új fogyasztási adó szabályrendeletét, amely február 1-én lép életbe. A fogyasztási adóra vonatkozó eddig kiadott összes engedélyek hatályukat veszítik és új engedélyért a főváros pénzügyi ügyosztályához kell fordulni. Azoknak, akik lejárt engedélyük meghosszabbítása iránt kérelmüket írásban már előterjesztettek, újabb kérelmet előterjeszteniük nem kell.

A papír ötpengősöket kivonják a forgalomból

A Nemzeti Bank Főtanácsa legutóbbi ülésén elhatározta, hogy az 5 pengős bankjegyeket február 1-én fokozatosan bevonja.

A borfogyasztásban

a franciák sörfogyasztásban pedig Amerika vezet. A nemzetközi borhivatal érdekes statisztikát készített a világ bor- és sörtermeléséről. Az északi földgömbön átlag évenként százhetvenöt millió hektoliter bor terem, amelyből Franciaország átlagtermése 60, Olaszorszáé 40—45 millió hektoliter. A fogyasztás is igazodik a termeléshez, tehát ebben a két országban legmagasabb a borfogyasztási fejkvóta. — A sörtermelésben viszont az Észak-amerikai Egyesült Államokat illeti meg az első hely 68.2 millió hektoliterrel, utána Németország 43, Anglia csaknem 30, Belgium és Franciaország 14—14 millió hektoliterrel következnek. A fejenkénti fogyasztás Európában Németországban, a tengerentúl pedig az Egyesült Államokban a legnagyobb. Magyarország a világ sörtermelésében a 33. helyen áll.

Magyar iparosok nyelvvédő könyve

A napokban hagyta el a sajtót *Pintér Jenő* tankerületi kir. főigazgató kiadásában az az újabb nyelvvédő könyv, melyben a tudós szerző munkatársainak segítségével a férfi iparágakban használt hibás idegen szavak helyes magyar értelmezését állította össze. Ebben a tettezős kis könyvben a vendéglátó iparok szavai is szerepelnek, s így bennünket is közelebről érdekel. Az érdekes könyv 30 filléres áron kerül forgalomba és melegen ajánl-

juk azon kartársaink figyelmébe akik nyelvünk épsége és tisztasága iránt érdeklődést tanusítanak. A nyelvvédő könyv ismertetésére legközelebb visszatérünk.

Budapest fürdőinek rádiumtartalma

Külföldi rádiumszakértők érdekes kísérleteket végeztek a fővárosi Rudas-fürdőben. Megállapították, hogy a Juventus-forrás rádiumos tartalma nagyobb, mint a gasteini fürdőé. Föltételezzük, hogy a magyar orvosi kar erre fel fogja hívni megfelelő formában helyi betegeinek és külföldi kartársainak a figyelmét

Emelkedett a cukor-, sör- és ásványolajfogyasztás

Kellemes meglepetéseket tartalmaz a pénzügyminiszterium jelentése az 1938. év négy utolsó hónapjának fogyasztási adóstatistikájáról, amely csaknem az összes cikknek a fogyasztás erőteljes emelkedéséről számol be. A cukorfogyasztás 29%-kal emelkedett, tehát még nagyobb mértékben, mint amennyit az árleszállítás kitett, ezért a cukorgyárak bevétele az ármérséklés következtében nem fog csökkenni, ellenben kisebb lesz a sok gondot okozó exporttartalék. — Ugyancsak közel 29%-kal növekedett a sörfogyasztás is, bár télen rendszeren kisebb a sör iránt való kereslet. Viszont a borfogyasztás csökkent, ami remélhetően csak átmeneti jelenség. Tavaly a borpiac megszilárdult, az idej árak 50—60%-kal magasabbak, mint tavaly és így a szőlősgazdák bevétele a borfogyasztás csökkenése ellenére sem lesz kisebb. A borárak szilárdságát részben az okozza, hogy a termelők részéről az idej gyöngy termés következtében alig van kínálat s meglevő készleteiket inkább tartalékolják.

Tapétázás,

diszfestés és mázolás a legpazarabb kivitelben, amellyel igen jutányos áron *Hantos Testvérek* cégnél (VI., Horn Ede-u. 5.), Ipartestületünk évtizedek óta kizárólagos szállítójánál.

Helyreigazítás

Julek M. Béla ellenőrző pénztárak üzeme (Budapest, V., Horvód-u. 38.) cégről mult számunkban megírtuk, hogy az összes típusu ellenőrző pénztárakat legjutányosabban javítja és azonkívül gyári új, valamint használt, de tökéletesen regenerált, kifogástalan állapotban levő regiszter-kasszákat tart raktáron és árusít minden konkurenciát kibíró áron.

STUDIUM

**dákó és
írókréta**

Gyártja
Budapesti Kréta, Vegyszereti Gyar és Keresk. rt.

Kapható: Budapesti Kávésok Áruforgalmi R.-T.
Telefon: 186-351 és 139-423

Most a Jilek-cég felkérésére ezen hirdásunkat oda helyesbitjük, hogy nevezett csupán használt kasszákat árusít, mert gyári új ellenőrzőpénztárakat csak a gyáraknak és azok lerakatainak áll jogaiban forgalombahozni.

„Chromo” játékkártyák

gy minőségileg, mint árban teljesen versenyképeseknek bizonyultak, és az elmúlt év alatt igen sok kartársunk vezette be üzemében ezt az új márkát, vendégeik teljes megelégedésére. Gyártja: CHROMO Magy. Ált. Papirgyár Rt. Budapest, X., Füzér u. 37-39

ipari és közigazgatási hírek

Munkaidő meghosszabbítása tárgyában az iparhatósághoz benyújtott bejelentések illetékmentessége. A kerületi előjárók értekezlete felhívja az iparügyi előadók figyelmét arra, hogy az 1937. évi XXI. t. c. alapján kiadott 3000-1938. Ip. M. rendelet 7. és 8. §-a alapján a munkaadónak a munkaidő meghosszabbítása esetén az iparhatósághoz tett bejelentései az illetékjegyzék 14. tétel g) pontja értelmében illetékmentesek.

A főpincér százalékos illetményei nem foglalhatók le korlátlanul. A budapesti központi kir. Járásbíróság f. é. január 19-én Pk. K. 600.062-1939-3. sz. végzése a következőket tartalmazza:

A kir. Járásbíróság végrehajthatónak... főpincér végrehajtást szenvedőnek a foganatosított kielégítési végrehajtás nyomán a kiküldött eljárása ellen bejelentett előterjesztésnek helyt ad s a kiküldöttnek azt az intézkedését, mellyel a végrehajtást szenvedőnek főpincéri százalékát korlátlanul vonta végrehajtás alá, részben és akként változtatta meg, hogy nevezett végrehajtást szenvedőnek a kávéháztól járó fizetésének és 2787-1936. K. K. M. számú rendelet szerint járó főpincéri százalékának $\frac{1}{4}$ részét évi 2000 pengő épségben ha-

Finom teakeverékek

Speciálisan kávéházi igényeknek erős és aromás, gyorsan festő

Imperiál - Royal - Angol rendszerű teakeverékek

originál 250 és 5 kg os ladákban, ugyszintén kimérve is beszerezhetők:

Kávésok Áruforgalmi R.-T.-től

Budapest, VIII, József-körút 38.

Telefon: 1-392-77.

(Nagyobb mennyiség lekötése esetén külön árajánlat)

gyásával nyilvánítja lefoglaltnak, egyébként a foglalás és letiltás hatályát nem érinti.

Indokolás.

Végrehajtást szenvedő a kiküldött eljárását azért sérelmezi, mert a Vhn. 11. paragrafusában foglalt rendelkezés megsértésével tiltotta le a többek között a kávéháztól járó főpincéri százalékát korlátlanul.

A 2787-1936. K. K. M. számú rendeletben foglaltakra tekintettel a vendéglőkben és kávéházakban a vendégek által fizetett kiszolgálási díj százalékos alapon a kiszolgáló személyzet tagjait illeti, mely összeg az illető üzem tulajdonosa által kerül a kiszolgáló személyzet között felosztásra, így a kiszolgálási díj lényegileg olyan magánalkalmazottat illető szolgálati illetmény, amely csak a Vhn. 11. paragrafusában foglalt korlátozással vonható végrehajtás alá. A kiküldött ennél fogva szabálytalanul járt el, amikor a főpincéri százalékot korlátlanul letiltotta.

Az anyakönyvi kivonatokat soronkívül intézik el. Szendy Károly polgármester rendeletet adott ki az anyakönyvi kivonatokat soronkívüli elintézésre ügyében. A jövőben a kerületi állami anyakönyvi hivatalok a különféle anyakönyvi megkereséseket soronkívül intézi el. Az esetben, ha a kérelmező az előírt kiállítási díjak beküldését elmulasztaná, úgy a kérelmezőt azonnal felszólítják annak pótlására.

Iparigazolvány kiadása és az állampolgárság. Egyik felvidéki város polgármestere az iparigazolványért folyamodó fél kérelmét azzal az indokolással utasította el, hogy az iparkérelmet érdemi tárgyalás alá nem veszi, mert folyamodó az állampolgárságot igazoló eredeti okiratot nem csatolta. A fél fellebbezése folytán a II. foku iparhatóság a budapesti kamarát véleményadásra szólította fel s a kamara válaszában kifejtette, hogy a szóvá tett I. foku határozat nélkülözi a törvényes alapot,

mert az állampolgárság igazolását, eredeti állampolgársági okirat előterjesztését az ipari rendtartási novellának sem 2. paragrafusa nem írja elő, s azt sem a 78000—1938. K. M., sem a 30000—1938. Ip. M. számú rendelet sem említi. A helyzet ugyanis az, hogy a törvény és végrehajtási rendelet csak az állampolgárság bejelentését teszi kötelezővé, s az iparhatóság a meggyökeresedett gyakorlat szerint a magyar állampolgárság bejelentés esetében állampolgársági okirat nélkül is, egyéb támpontok, személyi iratok különösen illetőségi bizonyítvány alapján az állampolgárság valószínűsítésével mindenkor beéri.

Az erkölcsi bizonyítványok kiadásának gyorsítása.

Gyakran fordul elő az az eset, hogy az erkölcsi bizonyítvány megszerzése nagy nehézségekkel jár olyanok részére, akik valamilyen váddal terheltnek kerültek ki a bíróság elé, de akiket — ártatlanságuk bebizonyosodván — a bíróság vagy felmentett, vagy pedig maga az ügyész ejtette el a vádat. A rendőrhatalóság csak a nyomozás elrendeléséről, vagy a megtörtént vádemelésről nyert tudomást, de nem arról, hogy az ügyesség az eljárást megszüntette, vagy a vádlottat a bíróság büncselekmény hiányában felmentette. Így aztán megeskik, hogy az ilyen felmentettnek rengeteg utánjárása van, amíg a ránézve fontos erkölcsi bizonyítványhoz jut. Ezt a viasz helyzetet most Egry Péter Pál rendőrfőtanácsos kezdeményezésére megszüntették. A rendőrfőkapitányság az igazságügyi hatóságoknál kieszközölte, hogy ezentúl a bíróságok a felmentő ítéleteket megküldik a rendőrhatalóságoknak, mely ennek folytán abban a helyzetben lesz, hogy a jogosan igényelt erkölcsi bizonyítványokat hosszabb idővesztés nélkül kiszolgáltathatja.

Az iparos csak az iparigazolványban megnevezett ipar gyakorlására jogosult. Téves felfogások elvitatása végett közöljük az 1922: XII. t. c. 31. §-át, mely szerint iparos csak az iparigazolványára felsorolt ipar (iparok) gyakorlására jogosult. Nincs joga tehát falusi iparosnak oly ipart gyakorolni, amire iparigazolványa nincsen, még akkor sem, ha ezen iparral foglalkozó iparos az illető faluban nincsen.

Cégül csak polgári név használható. A Kuria IV. 3124—1928. számú ítéletében egy tisztességtelen versenyper kapcsán ismét megállapította, hogy üzleti vállalata körében senki sem használhat olyan céget, mely őt nem illeti meg. A cégvalódiság elve által megkövetelt az a szabály (Keresk. Törvény II. §-a és az 1922:XII. tc. 56. §-a), hogy a törvényben megengedett kivételes esetektől eltekintve, mindenki polgári nevét (illetőleg családi és utónevét) köteles használni, a versenytörvény alkalmazásában is áll, ami mellett szabadságában áll olyan toldásokka élni, amelyek a személy vagy tiszlet közelebbi megjelölésére szolgálnak, korlátolt felelősségű társaság esetében pedig olyan toldalékot, amely a vállalat tárgyára utal.

Iparjogositványban az ipar megnevezése. Az iparhatóság —ha az iparüzés feltételeit illetően aka-

Salgó gőzmosógyár és fehérneműkölcsönző

A lemodernebb berendezés.
VI, Vörösmarty ucca 54
Olcsó árak!

Mosás lágyítottvízben
Telefon: 116-286
Pantos kiszolgálás

dály nem merül fel — a fél kérelmének megfelelő iparigazolványt tartozik kiadni, s az iparjogositvány szövegét a folyamodó kérelmetől eltérően nem módosíthatja, illetőleg a folyamodó által nem említett ipart vagy iparjogositvány szövegébe nem vehet fel. (46.806—1938. Ip. M.)

Meghalt iparos iparának folytatása. Az 1922. évi XII. t. c. 7. paragrafusa, illetőleg a 78.000—1923. K. M. számú rendelet 13. §-a értelmében az iparos halála után az általa gyakorolt ipart életben maradt házastársa a saját jogán és amennyiben az iparos után törvényes, törvényesített, vagy örökbe fogadott kiskorú gyermekek vagy unokák maradtak, egyszersmind ezeknek a jogán és ezek javára is újabb iparigazolvány, illetőleg iparengedély nélkül folytathatja, köteles azonban az üzlet átvételét az iparos halálától számított 3 hónap alatt az iparhatóságnak bejelenteni és ez alkalommal az idézett törvényben megállapított szakképzettség kivételével, mindazokat a kellékeket saját személyében igazolni, amelyeket a törvény az illető ipar gyakorlásának előfeltételeként megszab. E bejelentés estleges elmulasztása azonban nem jelenti az iparjog elvesztését, mert a 61.734—1928. K. M. számú határozat kimondta, hogy amennyiben az özvegy az ipart férje halála óta megszakítás nélkül állandóan folytatja, az üzlet átvételére vonatkozó bejelentését akkor is tudomásul kell venni, ha a bejelentés a 3 hónapban megállapított határidő letelte után történt meg. Az özvegy mulasztása e rendelet szerint csupán az 1922. évi XII. tc. 126. §-a első bekezdésének 1. pontjában meghatározott büntetés alkalmazását vonhatja maga után. (92—1939.)

Sikertelen segédi vizsgálat ismétlése. A miskolci Kerületi Kereskedelmi és Iparkamara közli: a tanoncvizsgáló bizottság határozata ellen jogorvoslatnak, vagy panasznak helye nincs, a sikertelen segédi vizsgálat következtében a segédi gyakorlatnak két évvel történt meghosszabbítására vonatkozó határozat tehát jogszerű. Nincsen olyan jogszabály, amely lehetővé tenné ilyen esetben a meghosszabbított szakképzés gyakorlati idő megrövidítését. Nincs akadálya azonban annak, hogy a sikertelenül vizsgázó egyén a vizsgálatot követő hat hónap elteltével az 1922:XII. tc. 107. szakaszának megfelelően újabb segédi vizsgálatra jelentkezék.

Nem lehet tanoncot csak az iskolai szünet tartama szerződtetni. Egy budapesti iparos négy gimnáziumot végzett gyermekét kívánta oly módon tanoncul szerződtetni, hogy a gyermek azért a középiskolát, sőt ezt követőleg esetleg a felsőbb iskolákat is látogassa az évnél tíz hónapján át, míg a fennmaradó évi két havi szünetét a tanonckodással kapcsolatos ismeretek megszerzésével töltse.

Hantos Testvérek

festő, mázoló és
tapétázó iparüzem

Budapest, VI, Horn Ede ucca 5 Telefon : 119-451, 118-523

Kávéházak, szállodák éttermek festő, mázoló és
fakárpit m. inkálatait művészi kivitelben végezzük

Minthogy azok, akik valamely középiskola vagy polgári iskola négy osztályát sikerrel elvégezték, két évnél rövidebb tanidőre nem szerződhetnek, a szóbanlevő tanoncot tehát, 24 havi tanidőt véve alapul, 12 évre kívánták szerződteni, azonban ilyen körülmények között természetesen nem tudta volna a tanonciskolát látogatni.

A kérelem az iparügyi miniszter döntése alá került, aki azt 25.013—1938. Ip. M. szám alatt nem találta teljesíthetőnek. Az iparügyi miniszter döntése rámutat arra, hogy a tanviszonyt tárgyaló ipari közigazgatási jogszabályok egyik legfontosabb célja a tanoncok megfelelő kiképzésének biztosítása. A törvény által elért kívánt ezzel a céllal nem volna összeegyeztethető az olyan tanviszony, amely a közép-, illetőleg a felsőfoku tanfolyamok szüneteiből, következően aránylag kis időtartamokból tevődnek össze. Egyébként a szakképzés komolyságát veszélyeztetné, ha a tanonc — egyéb tanulmányainak végzése mellett — mellékesen kisérelhetné meg annak megszerzését.

Az említett körülményeken felül az ilyen tan-szerződés jogszabályba is ütköznék. A törvény ugyanis folytonos tanidőt állapít meg és annak leg-rövidebb, valamint leghosszabb tartamát is meg-szabja. Továbbá a tanviszonyra vonatkozó jogsza-bályok a tanviszony folytonosságát tartják szem-előtt. Ennél tehát sem a két havi időtartamra szóló tanviszony kötésének, sem pedig a tervezett, 12 iskolai szünetidőre szóló tanszerződés kötésének nincsen helye. De jogszabályba ütköznék az ilyen tanviszony azért is, mert a szóbanlevő körülmények között szerződtetendő tanonc a tanonciskolát egyál-talában nem látogathatná, ami pedig ellenkeznék.

A felsorolt akadályok folytán az iparügyi min. a szóbanlevő tanszerződés megkötésére nem látott jogi lehetőséget.

Segéd pályaváltoztatása. Az 1922. évi XII. tc. 23. §-a értelmében a segéd pályaváltoztatása esetében korábbi iparában eltöltött gyakorlati idejének egyharmadát az új iparra nézve megállapított segédi gyakorlati időbe be kell számítani. E rendelkezés szerint tehát az iparban eltöltött gyakorlati időt a segédnek erre irányuló külön kérelme nélkül is figyelembe kell vennie. (45.176—1938. Ip. M.)

Az iparostanoncok felszabadulásával járó költségek elengedése az érvényben lévő szabályok módját nem nyújtanak. (36.798—1938. Ip. M.)

Nem szakképzett iparos üzletkörüének kiterjesztése vagy más iparra való áttérése. Az az iparos, aki az 1884:XVII. törvénycikk hatálya alatt üzletvezető tartásának kötelezettsége mellett kapott valamely képesítéshez kötött iparra iparjogositványt,

bár iparát régi joggal tovább folytathatja, üzletkörüét más képesítéshez kötött iparra csak akkor terjesztheti ki, ha az iparüzés egyéb feltételei mellett az új iparra előírt szakképzettségét igazolja. (43.109—1938. Ip. M.)

Jogi személy kötelező ipartestületi tagsága. Az iparügyi miniszter megállapította, hogy az olyan részvénytársaság, amely képesítéshez kötött iparban a kézműves jellegű iparüzés keretein belül való gyakorlására szabályszerűen iparjogositványt kapott, köteles az ipartestület tagjának lenni, még akkor is, ha ezen iparát kézműves jellegű iparüzés szokásos kereteit meghaladó módon gyakorolja. (1355—1938. Ip. M.)

Kártérítés a munkavállaló tuleröltetéséből eredő balesetért. Felperes üzemi balesetből eredő és az OTI-től kapott kártalanítást meghaladó kárigényét arra alapítja, hogy alperes szolgálatában erejét meghaladó terheket vitt és ezért szenvedett balesetet. A Kuria elutasítja a keresetet, mert: a fellebbezési bíróságnak az elsőbíróság ítéletéből átvett ténymegállapítása szerint a felperesnek az alperesek tagadásával szemben nem sikerült bebizonyítania, hogy a II. rendű alperes őt olyan tehernek vitelére utasította, amelyet a korára és testi erejére tekintettel nem bírhatott el.

Ilyen tényállás mellett, még ha meg is lehetne állapítani, hogy a felperes tulságosan nagy terhet vitt, e miatt esett el és az így történt elesése következtében sérült meg, ebből kifolyóan a II. r. alperes kártérítéssel nem tartozik, mert azt a határt, ameddig a testi erő a test egészségének sérelme nélkül igénybe vehető, csakis maga az erő kifejtő egyén lévén képes érezni és meghatározni s ez a munkaadó ellenőrzésén és felügyeleti körén kívül esvén, a tulságos megerőltetésből eredt balesetért a munkaadó rendszerint felelőssé nem tehető. (P. H. T. 169. sz.) — C. I. 5198—1937. Jakab, 1938. I. 18.)

Lchet-e feddhetetlen életű, aki csak kisebb vétséget követ el? Igen érdekes döntést hozott a kereskedelmi miniszter az iparendedélyek kiadása ügyében. Egy konkrét esetről kifolyóan kimondta a miniszter, hogy annak, aki nem teljesen büntetlen előéletű ugyan, de községi bizonyítvánnyal igazolni tudja, hogy csekélyebb jelentőségű vétségtől eltekintve, mindenkor kifogástalan életű volt, a feddhetetlen jelzőre való igényét meg kell állapítani és amennyiben a szabályokban előírt követelményeknek egyébként megfelel, az iparendedélyt ki kell adni.

Segédnek más iparban való segédi vizsgárbocsátása. Általában nincs akadálya annak hogy az aki valamely képesítéshez kötött iparban segédlevelet szerzett, más képesítéshez kötött iparban segédi vizsgára bocsátassék. — (34.030—1938. Ip. M.)

Metervizsgák lebonyolítása. A szegedi Kereskedelmi és Iparkamara közli: Amióta a kormány az a rendelete megjelent, amely az iparigazolványok és iparendedélyek kiadását további intézkedésig felfüggeszti, nagyon sok kérdezősködés érkezik a kereskedelmi és iparkamarákhoz és a különböző

közigazgatási hatóságokhoz, hogy mi történik azokkal, akik mestervizsgára bocsátásukat kérelmezték. Hivatalos helyről nyert értesítés szerint, az iparigazolványok és iparendélyek kiadásának felfüggesztéséről szóló rendelet és a mestervizsgák között semmi összefüggés nincs és a folyamatban lévő, valamint a még ezután esedékes mestervizsgák minden további intézkedés nélkül szabályszerűen lebonyolítandók. Egyenesen kívánatosak látszik, hogy azok, kiknek mestervizsgája esedékes, erre az illetékes kereskedelmi és iparkamaráknál minél előbb jelentkezzenek, mert az iparigazolvány zárlat megszüntetése után előreláthatólag torlódás fog előállni, ami késleltetni fogja a mestervizsgák normális lebonyolítását.

Főnök: nézd meg a tanonc ellenőrző könyvét. A Kihágási Tanács 3211—1938. kih. szám alatt hozott határozatával egy, a fellebbezési eljárás összes főrumain keresztülhajszolt vitára tett pontot, nevezetesen arra, hogy a tanonctartó felelős-e a tanonc iskolai mulasztásaiért, vagy sem. A konkrét ügyben az összes illetékes fórumok egyformán arra az álláspontra helyezkedtek, hogy a tanonc kellő ellenőrzése és felelősségrevonása nem a szülő, hanem a főnök feladata, akinek kötelessége a tanonc ellenőrző könyvét rendszeresen átnézni és meggyőződni arról, hogy az iskolai hatóságnak van-e valami kifogása a tanonccal szemben, illetve hogy a tanonc az iskolát rendszeresen látogatja-e. A konkrét ügyben beigazolást nyert, hogy a főnök ezt az ellenőrzést nem gyakorolta s így természetesen nem alkalmazta azokat a fegyelmi rendszabályokat sem, melyek a tanonccal szemben alkalmazhatók, következésképpen a főnököt kötelességmulasztásért marasztalni kellett. Ebből az következik, hogy minden héten meg kell nézni a tanonc ellenőrző könyvecskéjét. Egy pillanatnyi munka ez s megtakarítható vele egy sereg felesleges szaladgálás, birság, de ami a legfontosabb, rászorítható a tanonc arra, hogy az iskolában tényleg tanuljon, ha már az üzletről elvonják.

Szakképzettség igazolása képesítéshez kötött iparokban. Képesítéshez kötött iparjogositványt az kaphat, aki az iparüzéshez megkívánt egyéb feltételek mellett az illető iparra előírt szakképzettséget mesterlevéllel (szakvizsgabizonyítvánnyal) igazolja, ha azonban az 1936. VII. tc. hatálybaléptekor (1936. évi július 16.) erre az iparra érvényes iparjogositványa volt, szakképzettségét igazoltnak kell tekinteni. — (24.472—1938. Ip. M.)

Minősítés a munkakönyvben. Egész a kir. kuriáig ment legutóbb az a per (P. II. 5161—37), melyben a minősítés kérdése volt eldöntendő. A Kuria felfogása ez: Gyári munkásnak a megfelelő képesítéssel bíró mestervizsgát tett és segédlevelet nyert azt az egyént kell minősíteni, aki gyári üzemben vállalt szolgálatot. (1922. 18. és 105. paragrafus). Iparossegéd ellenben mestervizsgán átment és segédlevéllel ellátott olyan alkalmazott, aki kézműiparossal áll szolgálati viszonyban. Az iparossegéd és gyári munkás tehát egyrészt elnevezésükben, másrészt abban különböznek egymástól, hogy

a gyári munkásra a szolgálati szerződés értelmében, a gyári munkarend lehet irányadó.

Megjegyezzük, hogy a perben egy kelme- és fonálfestő gyár állott szemben a munkással, akire nézve fontos volt az, hogy „festőgyári munkás” legyen az elnevezése..

Az 1936. évi VII. tc' 1. § a alapján szakképzettséggel nem rendelkező egyén közkereseti társaságba tagként nem léphet, mert a közkereseti társaság új tag belépése esetén iparát csak úgy folytathatja, ha a belépő tag az ipar önálló gyakorlása tekintetében megállapított feltételeket saját személyében igazolja. (2976—1938. Ip. M. sz.)

Az 1922. XII. tc. 43. §-a szerint az ipar állandékában beállott minden változást, ideértve az üzletvezetőnek alkalmazásba vételét is, az iparhatóságnak nyolc nap alatt be kell jelenteni. A törvény e bejelentési kötelezettség tekintetében tehát nem tesz különbséget szabadipar és egyéb ipar között és nem mentesíti az iparost az üzletvezető alkalmazásbavételének bejelentése alól akkor sem, ha az üzletvezető az iparosnak házastársa. Az üzletvezető alkalmazásának bejelentésére annál is inkább nagyobb szükség van, mert az iparhatóságnak csak a bejelentés tudomásulvétele tárgyában hozandó határozat alkalmazásával nyílik módja elbírálni, hogy az üzletvezető — az 1922. XII. tc. 10. §-a szerint — saját személyében rendelkezik-e mindazokkal a feltételekkel, amelyek az ipar önálló gyakorlásához szükségesek. (13.512—1937. K. K. M.)

Szolgálati illetménnyel csupán az előleg és a szándékos cselekménnyel okozott kár erejéig van korlátlan beszámításnak helye, egyébként csupán az illetmények végrehajtása alá vonható része erejéig. (K. II. 6288—1936.)

A szolgálati viszonyból származó és az alkalmazott és családtagjai ellátására szükséges követelesbe csupán olyan ellenkövetelést lehet egész terjedelmében, korlátlanul beszámítani, amely a szolgálati viszonyban elkövetett szándékos károkozásból eredt. Ez a szabály azonban nem zárja ki annak az általános magánjogi szabálynak az alkalmazását, hogy a követelésnek végrehajtása alá vonható része erejéig egyéb követelések és így a nem szándékosan hanem mulasztásból okozott kár megtérítésére irányuló ellenkövetelés tekintetében is van helye beszámításnak, amennyiben ennek az általános magánjogban meghatározott előfeltételei fennállnak. (K. II. 3734—1937.)

A munkaadói bíróság előtt igen érdekes per folyt le a napokban.

A perben arról volt szó, hogy a munkaadó előzetesen írásbeli megállapodást létesített munkásával arra vonatkozólag, hogy a törvény szerinti egész társadalombiztosító járulékot keresményéből levonni engedi. A munkaügyi bíróság kimondotta, hogy a szerződés erkölcsstelen és ezen az alapon bírói védelemben nem részesíthető.

CORVINA Legolcsóbb és legjobb beszerzési forrás

könyv- és papirkereskedés
VIII., JÓZSEF-KÖRUT 48.
Telefon: 1-495-84.

Modern kölcsönkönyvtár

havi bérlet 1 pengő

Ifj. Grünwald Mór

Ferenc József rakpart 6.

Telefon: 1-838 39. — Üveg és porcellán

Márványból

épületburkolást, portálokat, kávéházi asztalokat minden
szinben a legolcsóbb árban készít

Kronemer Dávid márványipari üzeme
Budapest, X., Kőbányai ut 39. (Hungária körut sarok)
Telefon: 1-378-69.

Kap. ható:

Berkovits

papíráru gyár
kávéházi, éttermi és
cukrászati kellékek
BUDAPEST,
VII., SÍP UCCA 4
Telefon 142-531

DEKA
TOLLFOGYAJÓ KÜLÖNLEGESÉG
OLIVA

NAGY IGNÁC pincefelszerelési cikkek raktára

BUDAPEST, VII., KÁROLY KÖRUT 9.

Ajánlja dusan felszerelt raktárát, u. m.: borszivattyúk,
szűrőgépek, palaekok, parafadugók, címkek stb. T. 141-515

Ha szereti a fehérneműjét, mosasson a fehérnemű gondozóban!

GÓZMOSÓ Speciális kelmefestő és vegytisztító
vállalat. Kilós ruha tisztításnál az in-
gek kézzel lesznek vasalva Fűzlet:
Budapest, VIII. Baross útca 122. Tel. hívó: 14-40-48
Kilós ruhát lágyított vízzel klórmentesen kezeljük

Hirdessen

a Kávésok Lapjában!

BORPALOTA RT.

Budapest, VI, Király ucca 26. sz

Telefonok: 1-140-44. és 1-184-64.

Ajánlja a kiváló minőségű márkás fajborral
palackozva és hordótételben

Csakis

PIATNIK

KÁRTYÁT!

Felelős kiadó: DR. GAÁL ENDRE.
Lakása: Budapest, VIII., Rökk Szilárd-u. 31.

Nyomta: Hoffmann és Társa könyvnyomdája
Budapest, VII., Kazinczy-utca 5.
Telefon: 345-179.